

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
МИКОЛАЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Навчально-науковий інститут бізнесу та інноваційного розвитку
Факультет менеджменту

Кафедра готельно-ресторанної справи та організації бізнесу

**ОРГАНІЗАЦІЯ ВИРОБНИЦТВА ТА ПЛАНУВАННЯ
ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ**

Методичні рекомендації для практичних занять та самостійної роботи
здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти
ОПП «Економіка» спеціальності 051 «Економіка»
денної форми здобуття вищої освіти

МИКОЛАЇВ
2022

УДК 005.51:658.11

О-64

Друкуються за рішенням науково-методичної комісії факультету менеджменту Миколаївського національного аграрного університету від 16.09.2022 р., протокол №1.

Укладач:

В. С. Кушнірук – канд. екон. наук, доцент кафедри готельно-ресторанної справи та організації бізнесу, Миколаївський національний аграрний університет.

Рецензенти:

І. Г. Крилова – канд. екон. наук, доцент кафедри економіки підприємств, Миколаївський національний аграрний університет;

Л.М. Шкуріна – Головний спеціаліст з питань управління персоналом департаменту агропромислового розвитку Миколаївської обласної державної адміністрації (з 24.02.22 Миколаївської обласної військової адміністрації).

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
1. Розподіл навчального часу у розрізі виділених модулів, тем і форм вивчення дисципліни.....	6
2. Теоретична складова дисципліни.....	7
3. Питання для поточного та підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти.....	14
4. Екзаменаційні питання з навчальної дисципліни.....	16
5. Тестові питання з навчальної дисципліни.....	18
6. Задачі з навчальної дисципліни.....	27
7. Форма підсумкового контролю, критерії оцінювання результатів навчання та рейтингова оцінка знань здобувачів вищої освіти з дисципліни.....	39
8. Рекомендована література.....	42

ВСТУП

Організація виробництва – це комплекс організаційно-економічних і техніко-технологічних заходів, спрямованих на раціональну побудову і ведення господарства, які передбачають оптимальне поєднання та ефективне використання у часі і просторі трудових ресурсів, засобів і предметів праці для досягнення запланованих виробничих цілей.

Планування діяльності на підприємстві – це цілеспрямована інтелектуальна діяльність, що має на меті визначення цілей і завдань функціонування підприємства, а також шляхів і методів їхнього досягнення. Тобто планування передбачає завчасне ухвалення рішення про те, що, коли, кому і як робити, проектування бажаних майбутніх результатів. Планування є своєрідним містком між нинішнім станом підприємства і тим, до якого прагнемо. Реалізація запланованих заходів діяльності підприємства відбувається безпосередньо у процесі науково обґрунтованої організації виробництва.

Планування і організація виробництва у сільськогосподарських підприємствах тісно пов'язані між собою і взаємно доповнюють одне одного. Якщо планування являє собою процес визначення цілей діяльності суб'єкта господарювання, то організація – це конкретні механізми їхнього досягнення на практиці.

Завданням дисципліни є обґрунтування шляхів організаційно-господарського зміцнення сільськогосподарських підприємств, узагальнення нових явищ у плануванні та організації виробництва, пошук шляхів найбільш ефективного використання землі, трудових матеріально-технічних ресурсів.

Конкретизувати ці завдання можна у такий спосіб: аналіз та оцінка тенденцій розвитку та обґрунтування прогресивних форм організації виробництва у сільськогосподарських підприємствах; удосконалення форм і методів планування; розробка науково обґрунтованих систем ведення господарства у різних природно-економічних умовах; обґрунтування раціональних форм організації трудових процесів у галузях; обґрунтування форм спеціалізації і співвідношення галузей, кооперування та інтеграції виробництва, раціональних розмірів підприємств та їхніх первинних виробничих підрозділів; обґрунтування шляхів удосконалення організаційно-економічних взаємовідносин у межах сільськогосподарських підприємств, а також з іншими підприємствами та організаціями; обґрунтування напрямів ефективного використання основних факторів виробництва – землі, робочої сили і матеріально-технічних засобів; розробка науково-обґрунтованих рекомендацій щодо вдосконалення організаційної побудови виробництва, розвитку галузей рослинництва і тваринництва, допоміжних і підсобних промислових виробництв; удосконалення форм і методів внутрішньогосподарського розрахунку

Об'єктом вивчення дисципліни є процеси прояву економічних законів і механізмів їхньої дії у специфічних умовах виробництва, метою якого є

одержання запланованих обсягів сільськогосподарської продукції з одиниці земельної площі, якщо витрати праці і коштів на її одиницю оптимальні. Досягнення цих цілей здійснюється завдяки розробці і використанню найбільш раціональних прогресивних форм і методів планування, поглиблення спеціалізації і підвищення рівня концентрації виробництва, організації оплати праці і матеріального стимулювання, науково обґрунтованої організації виробничих процесів в усіх сферах діяльності сільськогосподарських підприємств.

Предметом досліджень є відносини, які виникають між учасниками виробничого процесу для встановлення і реалізації пріоритетів, цілей, пропорцій та комплексу заходів, що забезпечують їхнє досягнення.

1. РОЗПОДІЛ НАВЧАЛЬНОГО ЧАСУ У РОЗРІЗІ ВИДІЛЕНИХ МОДУЛІВ, ТЕМ І ФОРМ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль		Теми		Обсяги годин			Разом
№	назва	№	назва	ЛЗ	ПЗ	СР	
1	Наукові основи організації виробництва і виробничий потенціал аграрних підприємств	1	Предмет, завдання і метод науки. Система ведення господарства	2	2	2	6
		2	Види і організаційно-економічні основи сільськогосподарських підприємств і об'єднань	4	4	4	12
		3	Організація використання земельних угідь	4	2	4	10
		4	Організація використання засобів виробництва	3	2	3	8
		5	Організація використання трудових ресурсів	3	2	3	8
		6	Організація виробництва в рослинництві та тваринництві	4	4	4	12
Всього за змістовий модуль 1				20	16	20	56
2	Планування виробництва продукції та використання ресурсів підприємства	1	Розробка маркетингової програми	4	2	4	10
		2	Обґрунтування виробничої програми з тваринництва	4	2	4	10
		3	Обґрунтування виробничої програми з рослинництва	4	4	4	12
		4	Планування промислових виробництв	2	2	2	6
		5	Планування використання основних засобів виробництва і витрат на її експлуатацію	4	2	2	8
		6	Планування обслуговуючих виробництв	2	2	2	6
		7	План з праці і соціального розвитку колективу	2	2	2	6
Всього за змістовий модуль 2				22	16	20	58
3	Планування собівартості продукції та фінансовий план підприємства	1	Планування витрат і собівартості продукції	4	2	4	10
		2	Фінансовий план підприємства	4	2	4	10
		3	Бізнес-планування	6	4	6	16
Всього за змістовий модуль 3				14	8	14	36
Всього годин по навчальній дисципліні				56	40	54	150

2. ТЕОРЕТИЧНА СКЛАДОВА ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. наукові основи організації виробництва і виробничий потенціал аграрних підприємств.

Тема 1. Предмет, завдання і метод науки.

Система ведення господарства – 2 год.

Предмет науки. Сільськогосподарські підприємства як об'єкт науки. Закони про підприємництво, роздержавлення і приватизацію, власність, землю, орендні відносини та інші – основа організації діяльності підприємств, в умовах ринкових відносин. Указ Президента України “Про невідкладні заходи щодо прискорення реформування аграрного сектора економіки”.

Завдання науки. Організаційні шляхи збільшення виробництва і підвищення якості сільськогосподарської продукції, її здешевлення. Місце науки в системі соціально – політичних, економічних, технічних, технологічних наук.

Методи і прийоми, які використовуються наукою. Організаційно – виробничий експеримент.

Поняття системи ведення господарства. Її роль в організації діяльності різних видів сільськогосподарських підприємств. Фактори, що визначають формування системи ведення господарства. Класифікація систем господарства. Зміст системи господарства в сільськогосподарських підприємствах.

Основні вимоги до раціональної системи ведення господарства. Порядок і методи обґрунтування системи ведення господарства в сільськогосподарських підприємствах.

Диференціація системи господарства за галузями і елементами виробництва. Система галузей рослинництва, її елементи та їх організаційно-економічне значення. Система допоміжних, обслуговуючих і підсобних промислових виробництв, її елементи та їх організаційно-економічне значення.

Організація освоєння системи господарства. Показники економічної ефективності системи господарства.

Key words: farming system, agricultural enterprises, production, system of branches of plant growing, economic efficiency.

Тема 2. Види і організаційно-економічні основи сільськогосподарських підприємств і об'єднань – 4 год.

Різноманітність форм власності і господарювання як передумова переходу до ринкових відносин.

Найбільш поширені види сільськогосподарських підприємств і об'єднань, їх загальні організаційно-економічні основи, принципи діяльності і відмінності.

Реформування сільськогосподарських підприємств відповідно до Указу Президента України “Про невідкладні заходи щодо прискорення реформування аграрного сектора економіки”.

Державні сільськогосподарські підприємства: етапи розвитку; виробнича і організаційна структура; задачі в сучасних умовах; діюче законодавство, статутні положення і організація діяльності.

Створення та розвиток приватних (приватно-орендних) підприємств, господарських товариств, сільськогосподарських кооперативів, фермерських господарств, інших форм господарювання на засадах приватної власності.

Міжгосподарські і агропромислові підприємства та об'єднання: види діяльності, значення, виробнича й організаційна структура, статутні положення і організація діяльності.

Організаційно-економічні основи агрокомбінатів, агрофірм, консорціумів, їх значення в розвитку АПК, виробнича і організаційна структура, основні статутні положення і організація діяльності.

Особисті селянські господарства: значення, стимулювання розвитку.

Key words: associations, business associations, agricultural cooperatives, farms, private peasant farms, agricultural companies, consortia.

Тема 3. Організація використання земельних угідь – 4 год.

Земельний кодекс України про склад земель, власність на землю, порядок надання і вилучення земель.

Землеволодіння сільськогосподарських підприємств. Оренда землі. Земельний податок, орендна плата за землю, відшкодування збитків і втрат при вилученні земельних ділянок, погіршення якості земель. Грошова оцінка землі.

Облік земель. Контроль за використанням і охороною земель. Державний земельний кадастр.

Землеустрій. Організація внутрішньогосподарського землеустрою. Трансформація земельних угідь. Рекультивація земель. Вимоги до використання землі. Розв'язання земельних спорів, відповідальність за порушення земельного законодавства. Зміст і порядок охорони земель. Розміщення виробничих підрозділів, господарських і виробничих споруд. Організація сільськогосподарських угідь і території сівозмін. Організація земельної території фермерських господарств. Контурно – меліоративна система організації території в умовах Миколаївської області: досвід проблеми.

Key words: land lease, land tax, quality of land, monetary valuation of land, control and protection of land, land transformation.

Тема 4. Організація використання засобів виробництва – 3 год.

Засоби виробництва сільськогосподарських підприємств. Структура основних і оборотних засобів.

Джерела утворення і відтворення основних і оборотних засобів. Утворення і використання амортизаційного і ремонтного фондів.

Організаційно – економічні умови формування в підприємствах раціонального складу засобів виробництва, системи машин. Організаційно - економічні основи машинно-технологічних станцій.

Методика визначення потреби господарства в технічних засобах. Організація раціонального використання МТП. Потоково – цикловий метод використання техніки.

Організація внутрішньогосподарського транспорту і його ефективного використання.

Організація технічного обслуговування і ремонту машин.

Організація роботи ремонтної майстерні і зберігання техніки.

Прогресивні форми організації праці і матеріального стимулювання працівників на ремонті і технічному обслуговуванні машин.

Резерви підвищення ефективності використання техніки та інших засобів виробництва.

Особливості організації засобів виробництва і використання техніки в умовах ринкових відносин: досвід, проблеми.

Key words: means of production, transport, efficiency of the use of machinery, repair workshops, organization of work, organization of means of production.

Тема 5. Організація використання трудових ресурсів х – 3 год.

Трудові ресурси і робоча сила сільськогосподарських підприємств.

Головні тенденції зміни чисельності і складу трудових ресурсів. Ринок праці.

Організаційні заходи раціонального використання робочої сили. Основні принципи і прогресивні форми організації праці.

Види виробничих бригад і принципи їх формування. Формування постійних виробничих підрозділів на принципах внутрішньогосподарського розрахунку, підряду і оренди.

Внутрішньобригадна організація праці. Організація механізованих загонів і комплексів. Сімейні та індивідуальні форми підряду й оренди.

Склад і розмір виробничих бригад і ланок, умови і фактори, що обумовлюють їх.

Особливості організації праці в фермерських господарствах. Передовий досвід ефективної організації використання робочої сили в сільському господарстві.

Key words: labor force, labor force, labor market, progressive forms of labor organization, production brigades.

Тема 6. Організація виробництва в рослинництві та тваринництві – 4 год.

Передовий досвід і резерви збільшення та підвищення ефективності виробництва зерна. Організація рільництва. Організація кормовиробництва. Організація овочівництва. Організація садівництва і виноградарства.

Організація скотарства. Організація свинарства. Організація вівчарства.

Організація птахівництва.

Key words: the efficiency of grain production, the organization of arable land, the organization of feed production, the organization of vegetable growing, the

organization of horticulture and viticulture, the organization of animal husbandry, the organization of poultry farming.

Змістовий модуль 2. планування виробництва продукції та використання ресурсів підприємства.

Тема 7. Розроблення маркетингової програми – 4 год.

Сутність, зміст та організація розробки маркетингової програми сільськогосподарського підприємства. Аналіз і прогнозування кон'юнктури ринків продукції агропромислового виробництва. Маркетингові дослідження: зміст, цілі, види та етапи проведення. Маркетингова цінова політика підприємства. Обґрунтування і вибір стратегії ціноутворення. Вибір методу ціноутворення та визначення ціни. Планування якості продукції. Визначення оптимального рівня якості продукції. Обґрунтування техніко-технологічних, організаційних і соціально-економічних шляхів підвищення якості виробів. Комунікаційна політика підприємства. Планування каналів і строків реалізації продукції. Реклама в маркетингових програмах аграрних підприємств. Методи планування бюджету витрат на рекламу.

Key words: marketing program, pricing strategy, product quality planning, advertising, cost budget planning.

Тема 8. Обґрунтування виробничої програми з тваринництва – 4 год.

Виробнича програма у тваринництві: зміст і послідовність розробки. Показники продуктивності худоби і птиці та методи її планування. Основні фактори, які визначають продуктивність худоби і птиці. Планування відтворення стада, виробництва і використання продукції. Методика розрахунку річного і помісячного оборотів стада. Урахування природних і організаційно-господарських факторів. План парування і надходження приплоду. Обґрунтування планових обсягів виробництва, баланс продукції тваринництва. Планування потреби в кормах і забезпечення ними. Послідовність планування оптимальної кормової бази підприємства. Нормативна база. Методи обґрунтування страхових фондів кормів. Планування забезпечення потреби в кормах. Інтегральне оцінювання економічної ефективності кормових культур та її використання під час планування кормової бази підприємства. Баланс потреби і надходження кормів.

Key words: production program in livestock, indicators of livestock productivity, method of calculation of annual turnover of herds, insurance funds of forages, economic efficiency of forage crops.

Тема 9. Обґрунтування виробничої програми з рослинництва – 4 год.

Планування використання та підвищення якості земельних угідь. Трансформація земельних угідь, їх баланс. Планування системи заходів з метою збереження і підвищення родючості ґрунтів. Планування та програмування врожайності культур. Методи планування врожайності. Основні фактори, які визначають урожайність. Обґрунтування планових посівних площ, обсягів

виробництва і використання продукції рослинництва. Визначення планової потреби в продукції рослинництва, рівень її конкурентоспроможності. Планування посівних площ і виробництва продукції. Баланс продукції рослинництва. Обґрунтування агротехнічних заходів. Планування насінництва: визначення погребі в насінні; планування сортооновлення, сортозаміни та виробництва власного насінневого матеріалу; планування страхового фонду насіння. Планування потреби в органічних та мінеральних добривах. Визначення нормативів потреби і вартості добрив із розрахунку на 1га сільськогосподарських культур. Планування захисту рослин. Послідовність планування заходів щодо захисту рослин. Визначення погребі в пестицидах; обґрунтування нормативів потреби і вартості пестицидів із розрахунку на 1га сільськогосподарських культур.

Key words: crop production program, crop planning methods, seed planning, organic and mineral fertilizer planning, plant protection planning.

Тема 10. Планування промислових виробництв – 2 год.

Обґрунтування вибору і розмірів промислових виробництв. Фактори, що обумовлюють вибір промислових виробництв. Маркетингові дослідження ринку продукції промислових виробництв. Визначення потужності промислових виробництв; використання для цих цілей графіків беззбитковості. Планування обсягів виробництва та асортименту продукції. Зміст і етапи планування промислових виробництв; обґрунтування їхньої виробничої програми, асортименту продукції. Планування витрат, собівартості й рентабельності продукції. Визначення нормативів витрат на виробництво промислової продукції. Планування якості продукції, каналів і цін її реалізації, прибутку та рентабельності.

Key words: industrial production planning, marketing market research, break-even schedule, production planning, costs, cost, profitability.

Тема 11. Планування використання основних засобів виробництва і витрат на її експлуатацію – 4 год.

Планування технічного розвитку підприємства: сутність і показники технічного рівня виробництва: фактори, що його визначають; етапи розробки плану. Обґрунтування організаційних форм використання техніки в аграрних підприємствах різного розміру та організаційно-правових форм господарювання. Планування обсягів механізованих робіт і використання техніки, застосування умовних еталонних гектарів, норма-змін і фізичних обсягів робіт. Планування витрат на експлуатацію техніки: оплата праці механізаторів; вартість пального та мастильних матеріалів; амортизаційних відрахувань, витрат на ремонти, технічне обслуговування і зберігання сільськогосподарських машин, віднесення їх на об'єкти калькуляції. Планування амортизаційних відрахувань і витрат на ремонт та експлуатацію сільськогосподарських будівель, споруд, устаткування; віднесення їх на об'єкти калькуляції.

Key words: main means of production, volumes of mechanized works, use of equipment, planning of expenses for the operation of equipment, planning of depreciation charges.

Тема 12. Планування обслуговуючих виробництв – 2 год.

Види обслуговуючих виробництв та особливості їх планування. Планування вантажоперевезень та розподіл їх за видами транспортних засобів. Визначення планових показників використання автомобілів, обсягів автотранспортних робіт і витрат на їх використання. Планування техніко-економічних коефіцієнтів використання автомобілів. Обчислення планової собівартості одиниці автотранспортних робіт. Планування електрифікації виробництва. Визначення планової потреби в електроенергії, її надходження та використання за сферами діяльності господарства. Планування витрат та обчислення собівартості 1 кВт-год. електроенергії. Планування ремонтного виробництва; нормативна база; обґрунтування річного та помісячного планів виконання ремонтних робіт. Планування витрат. Планування робіт інших обслуговуючих виробництв (газо-, тепло-, водопостачання, складського і тарного господарства). Обсяги робіт і послуг. Склад витрат і особливості методики їх планування. Обчислення планової собівартості одиниці робіт, послуг і порядок віднесення витрат на об'єкти їх планування.

Key words: production servicing, cargo transportation planning, planning of technical and economic factors for the use of cars, planning of electrification of production, cost planning and costing calculation, planning of repair production.

Тема 13. План матеріального стимулювання праці в сільськогосподарських підприємствах - 2 год.

Сутність матеріального стимулювання праці.

Формування фонду заробітної плати в сільськогосподарських підприємствах. Порядок утворення єдиного фонду заробітної плати та її розподілу по підрозділах господарства. Оподаткування фонду заробітної плати.

Оплата праці працівників основного виробництва. Преміювання. Матеріальна відповідальність за перевитрати матеріальних засобів і коштів, порушення трудової і виробничої дисципліни тощо.

Оплата праці від валового доходу.

Оплата праці за залишковим принципом. Оплата праці залучених працівників у фермерських господарствах.

Натуральна оплата праці. Матеріальне стимулювання працівників допоміжних і обслуговуючих підрозділів.

Матеріальне стимулювання керівних працівників і спеціалістів підрядних і орендних кооперативів, внутрішньогосподарських кооперативів.

Передовий досвід і основні напрями вдосконалення матеріального стимулювання працівників сільськогосподарських підприємств.

Key words: labor stimulation, taxation of the wage fund, wages and salaries from gross income, wages for the residual principle, and natural wages.

Змістовий модуль 3. планування собівартості продукції та фінансовий план підприємства.

Тема 14. Планування витрат і собівартості продукції – 4 год.

Противитратний механізм та його роль у зниженні собівартості продукції. Методи планування витрат і собівартості продукції. Норми і нормативи у плануванні витрат. Сутність нормативного планування, нормативної бази і класифікація її складових. Первинні одиничні норми, укрупнені нормативи прямих витрат на виробництво продукції, методичні основи їх розроблення і застосування під час планування. Методика розробки технологічних карт і нормативів витрат у рослинництві та тваринництві. Планування витрат на виробництво продукції. Класифікація витрат, які включають у собівартість продукції, та об'єкти їх планування. Постійні і змінні витрати. Методика планування прямих витрат: затрати праці та витрати на її оплату, відрахування у фонд єдиного соціального внеску; насіння та садивний матеріал, органічні і мінеральні добрива, корми, засоби захисту рослин і тварин, роботи і послуги, пальне і мастильні матеріали, витрати на утримання основних засобів (пальне і мастильні матеріали, амортизаційні відрахування, ремонт, оренда), інші витрати. Планування і розподіл загальновиробничих витрат, віднесення їх на об'єкти планування витрат. Методика визначення планової собівартості та трудомісткості одиниці продукції рослинництва (зернових, технічних, картоплі, овочевих, баштанних, кормових культур, плодових, ягідних, виноградників та робіт незавершеного виробництва), тваринництва (скотарства, свинарства, вівчарства, птахівництва, конярства, кролівництва, рибництва, бджільництва, хутрового звірівництва, шовківництва). Послідовність розрахунків з обчислення планової собівартості продукції, робіт і послуг. Використання ПЕОМ у процесі розроблення нормативів витрат, планування витрат і собівартості продукції. Алгоритм розрахунку витрат і собівартості продукції.

Key words: methods of planning the costs and cost of production, norms and norms in cost planning, the essence of regulatory planning, the methodology for the development of technological maps, norms of costs in crop and livestock production.

Тема 15. Фінансовий план підприємства – 4 год.

Обґрунтування та розробка фінансової стратегії аграрного підприємства. Сучасні підходи до формування фінансової політики підприємства: політика формування активів і структури капіталу; політика управління активами та інвестиціями; політика залучення фінансових ресурсів (формування власних фінансових ресурсів і залучення зовнішніх джерел). Фінансовий план, його сутність, структура і зв'язок з іншими розділами плану. Методика фінансового планування. Алгоритм розробки фінансового плану. Мета складання фінансового плану. Довгостроковий фінансовий план. Оперативне фінансове планування: оперативний фінансовий план (баланс доходів і видатків); платіжний календар; кредитний план; касовий план. Зміст фінансового планування на підприємстві. Планування фінансових результатів. Планування потреби у фінансових ресурсах. Планування прибутковості підприємства.

Методи планування операційного прибутку: прямий; за показниками витрат на 1 грн продукції; економічний (аналітичний) метод. Планування розподілу прибутку і потреби у зовнішньому фінансуванні. Фонд розвитку виробництва. Фонд соціальних потреб. Фонд матеріального заохочення. Резервний (страховий) фонд. Вибір дивідендної політики. Бюджет готівки.

Key words: financial plan, financial strategy of the agrarian enterprise, method of financial planning, financial planning, operating profit planning, dividend policy, cash budget.

Тема 16. Бізнес-планування – 4 год.

Бізнес-план та його функції. Структура та зміст бізнес-плану. Етапи та організація розробки бізнес - плану. Оформлення та стиль бізнес - плану.

Key words: business plan, function, production plan, marketing plan, financial plan, company risk, labor protection.

3. ПИТАННЯ ДЛЯ ПОТОЧНОГО ТА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Питання для поточного контролю знань

1. Система ведення сільського господарства, вимоги до системи господарювання, порядок розробки роботи системи господарювання
2. Сутність системи рослинництва і системи тваринництва
3. Сутність і задачі приватизації та реструктуризації підприємств
4. Механізм організації приватизації і її особливості в АПК
5. Організаційно-виробничі форми господарювання в сільському господарстві і основні принципи виробничо-комерційної діяльності найбільш поширених форм господарювання на селі
6. Реформування аграрних підприємств і роздержавлення різних форм власності і господарювання
7. Економічна сутність та роль орендних відносин у сфері сільськогосподарського виробництва
8. Приватно-орендні підприємства, їх місце серед сучасних приватних підприємств
9. Види кооперативів, принципи створення кооперативів?
10. Визначення командитного товариства, акціонерного товариства, товариства з обмеженою відповідальністю
11. Акціонерне товариство: його види, переваги і недоліки діяльності акціонерного товариства
12. Міжгосподарські і агропромислові об'єднання, форми об'єднань. Суспільні підприємства
13. Організаційно-економічні основи фермерських господарств
14. Переваги і недоліки діяльності фермерських господарств
15. Склад земель України і власність на землю
16. Реформування земельних відносин

17. Організація території сільськогосподарських підприємств
18. Методологічні та методичні принципи грошової оцінки сільськогосподарських земель
19. Методики розрахунку орендної плати за землю
20. Організаційно-економічні основи формування раціонального складу засобів виробництва
21. Визначення потреби в сільськогосподарській техніці і резерви покращення її використання
22. Організація внутрішньогосподарського транспортного обслуговування
23. Організація обслуговування і ремонту засобів виробництва
24. Організація раціонального використання машинно-тракторного парку
25. Основні форми організації праці в господарстві
26. Спеціалізація підприємств та принципи раціонального поєднання галузей
27. Концентрація виробництва і розміри сільськогосподарських підприємств
28. Які фактори впливають на розмір господарств і їх підрозділів ?
29. Які основні показники визначають розмір підприємств ?
30. Поточне авансування і преміювання протягом року.
31. Доплати і премії за кінцеві результати виробництва
32. Оплата праці за кінцеві результати виробництва
33. Організація рослинницьких галузей (рільництва, кормовиробництва, овочівництва, садівництва, виноградарства)
34. Основи організації тваринницьких галузей
35. Економічні умови й соціальні фактори забезпечення діяльності підприємств на госпрозрахунку
36. Система і форми внутрішньогосподарського розрахунку
37. Формування і використання доходів госпрозрахункових відносин
38. Принципи і роль госпрозрахунку у забезпеченні ефективної роботи підприємств
39. Сутність планування на аграрному підприємстві
40. Необхідність планування діяльності підприємства
41. Основні принципи і методи планування
42. Основні напрями державного регулювання і підтримки сільськогосподарського виробництва в Україні
43. Які види планів розрізняють в системі планування?
44. Сутність організації планової роботи на сільськогосподарських підприємствах
45. Що розуміють під якістю планів?
46. Стратегія, тактика, стратегічне планування. Види базових стратегій, функціональні стратегії
47. Методи прогнозування, як сукупність прийомів та оцінок, їх класифікація
48. Матриця СЗГ, сутність і необхідність використання
49. SWOT – аналіз, як прийом планування
50. Бізнес-план і його основні функції
51. Структура бізнес-плану
52. В чому різниця між поточними, оперативними планами та бізнес-планом?

53. За якими особливостями планують канали реалізації продукції
54. Реклама в маркетингових програмах сільськогосподарських підприємств – необхідність чи додатковий стимул для споживачів?
55. Методи планування продуктивності в тваринництві
56. Основні методи програмування урожайності
57. Калькуляція собівартості рослинництва і тваринництва
58. Періодичність технічних обслуговувань і ремонтів тракторів
59. Амортизаційні відрахування, норми амортизації за групами основних засобів
60. Яким чином планується вантажообіг автопарку?
61. В чому необхідність планування роботи живого тягла?
62. Методи економії витрат електроенергії при планування потреби в ній
63. Методика розрахунку витрат праці в тваринництві
64. Методика розрахунку витрат праці в рослинництві
65. Основні показники продуктивності праці, методи планових розрахунків
66. Які основні методи планування витрат і собівартості продукції?
67. Загальновиробничі і загальногосподарські витрати, їх розподіл
68. Основні складові фінансового плану
69. Яка необхідність і порядок визначення точки беззбитковості?
70. В чому відмінність бюджету готівки від інших планів господарської діяльності?

4. ЕКЗАМЕНАЦІЙНІ ПИТАННЯ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Планування обсягів виробництва і використання продукції рослинництва
2. Формування і використання доходів госпрозрахункових підрозділів
3. Форми господарювання в аграрному секторі економіки і їх організаційно-економічні основи
4. Методи планування урожайності. Особливості її планування по багаторічним насадженням
5. Організація технічного обслуговування виробництва, ремонту та зберігання техніки
6. Планування фонду оплати праці працівників рослинництва
7. Принципи і методи планування
8. Завдання по організації ефективного рослинництва
9. Основні принципи та прогресивні форми організації праці
10. Методи планування витрат і собівартості продукції
11. Організація свинарства
12. Фактори встановлення оптимальних розмірів аграрних підприємств і їх підрозділів
13. Комплектування господарств засобами виробництва і організація їх використання
14. Планування продуктивності праці, планування фонду оплати праці
15. Сутність засобів виробництва, джерела їх відтворення

16. Планування нагромадження і внесення добрив та використання засобів захисту рослин
17. Реформування економіки і розвиток різноманітних форм власності та господарювання
18. Планування використання основних засобів виробництва
19. Розподіл земель за цільовим та господарським призначенням
20. Методика встановлення розцінок по оплаті праці за продукцію в тваринництві і порядок її використання
21. Обґрунтування раціонального поєднання галузей і організації виробничих типів підприємств
22. Планування насінництва
23. Організація технічного обслуговування, ремонту та зберігання техніки
24. Організаційно-правові основи організації аграрної праці
25. Сутність, фактори, види та показники спеціалізації аграрних підприємств
26. Організаційно-правові основи оплати аграрної праці
27. Система ведення господарства, рослинництва, тваринництва
28. Організація оплати праці в ремонтних майстернях
29. Організація скотарства
30. Поточні плани внутрішньогосподарських підрозділів
31. Організація виробничих процесів у галузях рослинництва
32. Сутність, завдання і зміст поточних (річних) планів
33. Організація нафто - та електрогосподарства
34. Планування використання земельних угідь
35. Оплата праці в обслуговуючих підрозділах
36. Система планування і організація планової роботи
37. Сутність і особливості планування у сільському господарстві
38. Організація госпрозрахункових відносин
39. Види родючості ґрунтів, якісна і економічна оцінка стану і ефективності використання земель
40. Бізнес – план і його функції
41. Соціально-економічна характеристика трудових ресурсів аграрних формувань
42. Обґрунтування ринкової стратегії підприємства, забезпечення його конкурентоспроможності
43. Планування і забезпечення потреби в кормах
44. Суть, основні принципи і прогресивні форми організації праці
45. Сутність, принципи і методи науки “Організація і планування сільськогосподарського виробництва”
46. Структура, зміст і методика розробки бізнес-плану
47. Особливості організації тваринництва
48. Оцінка фінансового стану підприємства і планування основних фінансових показників
49. Сутність, основні принципи, види та роль господарського (комерційного) розрахунку
50. Планування промислових виробництв аграрних підприємств

51. Оплата праці від валового доходу (чистої продукції), обґрунтування її планового нормативу і його використання
52. Оперативне планування на підприємствах та його підрозділах
53. Планування продуктивності тварин, відтворення стада, виробництва і використання продукції
54. Оплата праці за залишковим принципом. Методика розподілу доплат
55. Форми систем оплати праці в сільськогосподарських підприємствах
56. Стратегія підприємства та її елементи
57. Організаційно-економічні основи виробничих і обслуговуючих кооперативів
58. Планування потреби і використання електроенергії
59. Організаційні форми агропромислових об'єднань
60. Фінансовий план і його побудова
61. Організаційно-економічні основи приватних і приватно-орендних підприємств
62. Планування посівних площ, виробництво і використання продукції рослинництва
63. Організація фермерських і особистих селянських господарств
64. Планування роботи автопарку і живого тягла
65. Методика і грошова оцінка землі

5. ТЕСТОВІ ПИТАННЯ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Основними показниками раціональної організації сільськогосподарського виробництва є:
 - 1) ріст валової продукції, економія живої і уречевленої праці;
 - 2) ріст валової продукції, зниження грошових витрат;
 - 3) рентабельність виробництва;
 - 4) сума прибутку;
 - 5) низькі енерго- і фондоємкість, висока фондовіддача.
2. Методом науки «Організація сільськогосподарського виробництвах» є:
 - 1) діалектичний;
 - 2) екстраполяції;
 - 3) факторний;
 - 4) демократичний централізм.
3. Право на отримання майнового паю мали:
 - 1) усі мешканці села;
 - 2) працівники господарства;
 - 3) працівники господарства та прирівнені до них особи ;
 - 4) члени господарства.
4. Розподілу між особами, включеними в систему паювання, підлягали:
 - 1) основні виробничі фонди сільськогосп призначення;

- 2) усі виробничі фонди;
- 3) усі основні фонди;
- 4) основні і оборотні фонди;
- 5) основні виробничі і оборотні фонди.

5. Засновниками акціонерного товариства можуть бути:

- 1) фізичні або юридичні особи, але не менше 3 чол.;
- 2) фізичні або юридичні особи, але не менше 2 чол.;
- 3) фізичні або юридичні особи, які підписалися та придбали акції товариства;
- 4) фізичні або юридичні особи, які підписалися та придбали акції товариства і отримали на це згоду установчих зборів.

6. Приватно-орендне підприємство - це:

- 1) господарське формування, яке здійснює виробничу і комерційну діяльність на основі приватної власності на землю і майно;
- 2) господарське формування, яке здійснює виробничу і комерційну діяльність на базі власної землі і орендованого майна;
- 3) самостійне господарське формування, яке здійснює виробничу і комерційну діяльність на базі як власних, так і орендованих землі і майна з метою отримання прибутку;
- 4) підприємство - правонаступник реформованого господарства, яке очолює колишній член господарства.

7. Економічною основою селянського (фермерського господарства) є:

- 1) приватна власність на засоби виробництва, продукцію;
- 2) приватна власність на землю, продукцію;
- 3) володіння землею на праві приватної власності або строкове користування землею, приватна власність на інші засоби виробництва, продукцію;
- 4) приватна власність на засоби виробництва та продукцію і сімейна власність на майно.

8. Земельні ділянки безплатно передаються у власність громадян для ведення селянського (фермерського господарства):

- 1) у межах середньої ділянки, яка припадає на 1 працівника господарства;
- 2) 50 га сільськогосподарських угідь;
- 3) у межах розмірів присадибних земельних ділянок;
- 4) в необмежуваних розмірах.

9. Бонітування земель - це:

- 1) агровиробнича класифікація ґрунтів;
- 2) якісна характеристика природних ознак і властивостей ґрунтів;
- 3) порівняння доходності окремих агровиробничих груп ґрунтів;
- 4) порівняльна цінність землі, як засобу виробництва;

5) доходність земель різної якості.

10. Трансформація земельних угідь - це:

- 1) перетворення одного угіддя або його частини в інше;
- 2) рекультивація земель;
- 3) склад і співвідношення окремих видів угідь;
- 4) збільшення площі угідь для виробництва сільськогосподарської продукції;
- 5) виведення земель з сільськогосподарського обороту.

11. Розмір орендної плати за сільськогосподарські землі, здані в оренду:

- 1) встановлюється за домовленістю орендодавця з орендарем;
- 2) складає один відсоток від грошової оцінки землі;
- 3) складає не менше одного відсотка від грошової оцінки землі;
- 4) встановлюється сторонами самостійно, але не менше 3% від нормативної грошової оцінки землі.

12. Під ресурсним потенціалом сільськогосподарського підприємства розуміють:

- 1) земельний та водний фонди, основні та оборотні засоби виробництва;
- 2) вартість матеріально-технічних засобів;
- 3) сукупну вартість основних і оборотних фондів;
- 4) сукупну вартісну оцінку земельних, матеріальних і трудових ресурсів підприємства;
- 5) сукупність фондів накопичення та споживання.

13. Підвищення ефективності використання ресурсного потенціалу підприємств супроводжується ростом рентабельності виробництва:

- 1) завжди;
- 2) тільки при зростанні розміру прибутку;
- 3) при умові, що прибуток зростає більш високими темпами, ніж інтенсивність використання ресурсного потенціалу.

14. Факторами, які впливають на виробничу можливість сільськогосподарських підприємств, є:

- 1) якість сільськогосподарських земель;
- 2) рівень забезпечення трудовими ресурсами;
- 3) форми і методи організації та стимулювання праці;
- 4) кон'юнктура ринку.

15. Найбільш обґрунтованим способом визначення потреби в тракторах, комбайнах, інших сільськогосподарських машинах є розрахунок:

- 1) по середньому фактичному виробітку на умовний еталонний трактор і плановому обсягу механізованих робіт;
- 2) по найменш напруженому періоду проведення механізованих робіт;

- 3) по найбільш напруженому періоду проведення механізованих робіт;
- 4) на основі технологічних карт вирощування і збирання культур.

16. Комбіновані агрегати - це:

- 1) трактор і більше ніж одна причіпна машина певної марки;
- 2) трактор і більше ніж одна причіпна або начіпна машина певної марки;
- 3) трактор і декілька різних машин, що водночас виконують кілька технологічних операцій;
- 4) трактор і робочі машини, які дозволяють найповніше використовувати потужність трактора і робочого часу.

17. Основні фактори, які враховуються при плануванні потреби у вантажних автомобілях на календарний рік, є:

- 1) відстань перевезень, стан (група) доріг, обсяг вантажоперевезень, тривалість робочого періоду;
- 2) обсяг вантажоперевезень, відстань вантажоперевезень, тривалість робочого періоду, технічна характеристика автомобілів, фінансові можливості господарства;
- 3) обсяг вантажоперевезень, відстань вантажоперевезень, тривалість робочого періоду, технічна характеристика автомобілів.

18. Найбільш прогресивною бригадою є:

- 1) спеціалізована;
- 2) галузева;
- 3) комплексна;
- 4) механізована;
- 5) комплексної механізації.

19. Система ведення господарства - це:

- 1) правильна спеціалізація підприємства;
- 2) сукупність принципів побудови і ведення виробництва для конкретних умов;
- 3) сукупність принципів побудови підприємства;
- 4) ресурсний потенціал підприємства та раціональне поєднання його елементів.

20. Система землеробства - це:

- 1) комплекс заходів, спрямованих на підвищення ефективності використання землі;
- 2) комплекс заходів, спрямованих на збереження землі;
- 3) комплекс заходів, спрямованих на ріст врожайності сільськогосподарських культур;
- 4) сучасні технології, мета яких краще використання та ріст продуктивності землі.

21. Система тваринництва - це:

- 1) склад і співвідношення тваринницьких галузей;
- 2) склад і співвідношення тваринницьких галузей та їх ресурсне забезпечення;
- 3) ведення галузей тваринництва в конкретних умовах;
- 4) склад і співвідношення тваринницьких галузей, а також сукупність заходів по їх веденню в конкретних умовах.

22. Найбільш розповсюдженою в умовах півдня України системою тваринництва є:

- 1) пасовищна;
- 2) стійлово-пасовищна;
- 3) стійлова круглорічна;
- 4) стійлово-табірна;
- 5) пасовищно-стійлова.

23. До поточної системи планування відносяться:

- 1) план організаційно-господарського устрою підприємства;
- 2) річний план економічного і соціального розвитку підприємства;
- 3) річні виробничі завдання бригадам, фермам, ремонтній майстерні, іншим структурним підрозділам підприємства;
- 4) стратегічні плани;
- 5) плани по періодах сільськогосподарських робіт, технологічні карти вирощування сільськогосподарських культур;
- 6) бізнес-плани.

24. Оперативного контролю за ходом виконання робіт забезпечують:

- 1) річний план економічного та соціального розвитку підприємства;
- 2) річні виробничі плани внутрішньогосподарських формувань;
- 3) технологічні карти;
- 4) бізнес-плани;
- 5) робочі плани.

25. Спеціалізація - це:

- 1) зосередження основних засобів виробництва та робочої сили на виробництві певного виду продукції;
- 2) форми розподілу та кооперування праці;
- 3) діалектична єдність суспільного розподілу праці та кооперації виробництва;
- 4) поєднання загального, часткового та одиничного розподілу праці.

26. Виробничий напрям підприємства визначається як:

- 1) співвідношення видів валової продукції у загальній вартості валової продукції ;

- 2) співвідношення товарної продукції у загальному обсязі товарної продукції;
- 3) співвідношення прямих і розподілених затрат праці.

27. Принципами раціонального поєднання галузей є:

- 1) досягнення максимальної ефективності та економічної стабільності виробництва;
- 2) раціональне використання трудових і матеріальних ресурсів;
- 3) ліквідація сезонності виробництва;
- 4) обов'язковий розвиток галузей рослинництва;
- 5) розвиток підсобних промислів.

28. При оцінці розміру підприємств та їх підрозділів використовуються:

- 1) максимум виходу продукції;
- 2) мінімум виробничих витрат;
- 3) мінімум капіталовкладень;
- 4) мінімум приведених витрат.

29. Критерієм оптимальності, який доцільніше всього застосовувати при оптимізації поєднання галузей агроформування, є:

- 1) мінімум витрат виробництва;
- 2) максимум валової продукції;
- 3) максимум прибутку;
- 4) мінімум приведених витрат.

30. При розподілі грошових надходжень підприємства у першу чергу відшкодовуються:

- 1) оплата праці;
- 2) матеріальні витрати;
- 3) відрахування в централізовані фонди;
- 4) відрахування в резервний фонд.

31. Валовий дохід підприємства обчислюється як:

- 1) різниця між вартістю валової продукції і матеріальними та грошовими витратами;
- 2) різниця між вартістю валової продукції та матеріальними витратами;
- 3) сума чистого доходу, оплати праці з нарахуваннями, премій.

32. Системи оплати праці бувають:

- 1) відрядна, погодинна, за відпрацьований час;
- 2) відрядна, погодинна, акордна, за одиницю продукції;
- 3) відрядна, погодинна, акордна;
- 4) відрядна, погодинна, акордна, аванс, натуральна.

33. Рільництво - галузь рослинництва, яка включає виробництво:

- 1) зерна та технічних культур;
- 2) зерна, технічних культур, картоплі, окремих видів кормів;
- 3) зерна, кормів, овочів;
- 4) зерна, технічних культур, кормів, овочів, плодів, винограду.

34. Сівозміни бувають:

- 1) польові, плодово-ягідні;
- 2) польові, спеціалізовані, овочеві;
- 3) польові, кормові, спеціальні, комплексні, зернові;
- 4) кормові, польові, спеціальні, комплексні, ґрунтозахисні.

35. Кількість нормозмін визначається діленням:

- 1) відпрацьованого часу на встановлену тривалість робочої зміни;
- 2) обсягу робіт на норму виробітку;
- 3) обсягу робіт на тривалість зміни.

36. На півдні України найкращим попередником озимої пшениці є:

- 1) горох, вирощений на зерно;
- 2) чорний пар;
- 3) кукурудза, зібрана у фазі молочно-воскової зрілості;
- 4) яра пшениця;
- 5) зайнятий пар.

37. Для господарств зерно-олійно-скотарського типу в умовах півдня України економічно виправданою є структура посівних площ, яка включає посів зернових культур на площі:

- 1) 30 -35%;
- 2) 40 - 45%;
- 3) 50 - 55%;
- 4) 60 - 65%.

38. Овочівництво - це галузь рослинництва, у склад якої входять:

- 1) овочівництво відкритого і закритого ґрунту, насінництво і розсадництво;
- 2) овочівництво відкритого і закритого ґрунту, зберігання продукції;
- 3) овочівництво відкритого і закритого ґрунту, зберігання та переробка продукції;
- 4) овочівництво відкритого і закритого ґрунту, насінництво і розсадництво, зберігання і переробка продукції.

39. Найбільшу питому вагу у витратах по вирощуванню овочів закритого ґрунту займають:

- 1) оплата праці;
- 2) витрати на обігрівання культиваційних споруд;
- 3) роботи та послуги;
- 4) насіння та садивний матеріал.

40. Плодово-ягідні підприємства, як правило, розміщуються:
- 1) на значній відстані від споживачів продукції;
 - 2) поблизу великих міст, в курортних зонах;
 - 3) поблизу місць переробки продукції;
 - 4) поблизу спеціалізованих плодорозсадницьких підприємств.
41. Безпосередній технологічний зв'язок з садівництвом має:
- 1) молочне і молочно-м'ясне скотарство;
 - 2) бджолярство;
 - 3) виробництво продукції польових культур;
 - 4) переробка плодів.
42. Кормова база - це:
- 1) наявність та якість кормів;
 - 2) склад та джерела надходження кормів;
 - 3) кормовиробництво, кормоприготування і використання кормів;
 - 4) склад, якість та кількість кормів, а також система виробництва та використання кормів;
 - 5) система виробництва, зберігання та використання кормів.
43. Сервіс-період - це:
- 1) період від отелення (аборту) до наступного плідотворного осіменіння;
 - 2) період від отелення (аборту) до першого осіменіння;
 - 3) період від отелення (аборту) до запуску корови.
44. Тривалість лактації корів залежить від:
- 1) тривалості сервіс-періоду;
 - 2) тривалості сервіс- та сухостійного періодів;
 - 3) індивідуальних особливостей корови;
 - 4) тривалості тільності корови.
45. З підвищенням надоїв витрати кормів на 1 ц молока, як правило:
- 1) зростають;
 - 2) скорочуються;
 - 3) залишаються без змін.
46. У структурі раціонів годівлі свиней найбільшу питому вагу по поживності займають:
- 1) комбісилос;
 - 2) трав'яне борошно;
 - 3) концентрати;
 - 4) зелені корми;
 - 5) мінеральні добавки і вітаміни.

47. Можливість ведення свинарства на основі замкнутого обороту стада забезпечує:

- 1) власне маточне поголів'я;
- 2) відгодівля придбаного молодняка;
- 3) вирощування молодняка до 3-4 місячного віку і наступна його реалізація;
- 4) відгодівля власного молодняка.

48. До накладних витрат не належать:

- 1) оплата праці управлінсько-обслуговуючого персоналу;
- 2) техогляди та ремонт техніки;
- 3) витрати на заходи техніки безпеки;
- 4) амортизаційні відрахування по силових і робочих машинах.

49. Амортизація основних засобів - це:

- 1) нагромадження коштів для відтворення основних засобів;
- 2) перенесення вартості виробленої продукції;
- 3) процес втрати ними своєї вартості й перенесення її на вартість виробленої продукції;
- 4) процес втрати ними своєї вартості у результаті їх використання.

50. Світовий досвід показує, що найпоширенішою формою організації виробництва в сільському господарстві є:

- 1) акціонерні товариства;
- 2) фермерські господарства;
- 3) товариства з обмеженою відповідальністю;
- 4) кооперативи;
- 5) приватно-орендні підприємства.

6. ЗАДАЧІ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Задача 1. Обчислити акордну розцінку по оплаті праці за 1ц продукції.

Умова. Підрозділ вирощує цукровий буряк на площі 150га. Планова врожайність – 32т з 1га. Тарифний фонд оплати праці – 65,2 тис. грн. Доплата за продукцію встановлена у розмірі 30% до тарифного фонду.

Задача 2. Накресліть схему організаційної структури (побудови) сільськогосподарського підприємства, якщо у його складі: 2 тракторно-польових бригади; орендний колектив по вирощуванню овочів; садівнича бригада, в якій функціонує 4 ланки; 2 молочно-товарні ферми, птахоферма; будівельна бригада; ремонтна майстерня; автопарк; служба газопостачання; цех рослинництва; цех тваринництва; цех допоміжних і обслуговуючих виробництв; цех по переробці плодів.

У даному випадку має місце:

- А. Двоступінчата організаційна структура;
- Б. Треступінчата організаційна структура;
- В. Чотириступінчата організаційна структура.

Відповідь:

Задача 3. Розрахуйте виробничу структуру сільськогосподарського підприємства якщо вартість валової продукції у середньому за 3 роки склала 8,5 млн. грн, у т. ч: зерно – 4,8; соняшник – 0,7; овочі – 0,4; плоди – 0,3; молоко – 0,9; приріст живої маси свиней – 0,5; олія – 0,5; борошно – 0,4.

Задача 4. Визначити необхідний річний ресурс робочого часу і середньорічну чисельність працівників фермерського господарства за таких умов:

1. Загальна посівна площа – 140га.
2. Питома вага культур у посівах, %: люцерни – 10; гречки – 10; кукурудзи на зерно – 20; гороху – 10; пшениці – 30; ярого ячменю з підсівом люцерни – 10; цукрового буряка – 10;
3. Норми витрат праці на вирощування культур, люд.-годин на 1 га: пшениці – 16; кукурудзи – 43; гороху – 19; ячменю – 20; гречки – 18; буряка – 130; люцерни – 17.

Задача 5. У фермерському господарстві утримується 20 корів з середньорічним надоєм 57,5ц молока. За рік фермер реалізував 1000ц молока, з яких 847ц молокозаводу жирністю 3,7% по 3281 грн за 1т базисної жирності (3,4%) і 153ц на ринку по ціні 4630 грн за 1т натуральної жирності. Повна собівартість 1ц молока склала 232,3 грн.

Необхідно: 1) розрахувати суму одержаної виручки, суму прибутку і рівень рентабельності виробництва молока; 2) внести пропозиції (на власний розсуд), спрямовані на підвищення ефективності виробництва молока у господарстві.

Задача 6. Скласти план трансформації земель при таких умовах:

1. Площа землі на початок року – 2650га, з них:

рілля	– 1800
пасовища	– 200
сіножаті	– 20
сади	– 25
ягідники	– 5
чагарники	– 75
болото	– 25
дороги	– 40
інші	– 360

2. Передбачається: розорати 50,0га пасовищ, посадити 25га саду, ліквідувати ягідник, викорчувати 15га чагарників і на їх місці посадити ліс.

Задача 7. Визначити обсяг польових механізованих робіт і потребу підприємства в тракторах (в еталонному обчисленні) для його виконання виходячи з наступних умов:

1. Щільність тракторних робіт і площі посіву:

- оз. пшениця – 7,7 ум. ет. га (1200га);
- оз. ячмінь – 6,1 ум. ет. га (400га);
- соняшник – 8,3 ум. ет. га (200га);
- овочі – 27,0 ум. ет. га (80га);
- кукурудза на зерно – 12,2 ум. ет. га (320га);
- цукровий буряк – 35,4 ум. ет. га (160га);
- інші культури – 12,7 ум. ет. га (1050га).

2. Коефіцієнт змінності роботи тракторів – 1,32.

3. Тривалість робочої зміни – 7 годин.

4. Коефіцієнт технічної готовності – 0,85.

5. Трактори використовуються у середньому 220 днів на рік, з яких 60 днів – у дві зміни.

Задача 8. Розрахувати 3-4 показники ефективності використання вантажного автотранспорту:

- середню технічну вантажопідйомність 1 автомобіля, т;
- середню завантаженість 1 автомобіля, т;
- коефіцієнт використання робочого часу;
- коефіцієнт використання пробігу;
- коефіцієнт використання автомобілів у роботі;
- коефіцієнт вантажопідйомності;
- інші.

Вихідні дані.

1. Автомобіле-дні знаходження в господарстві – 6000.

2. Середньо спискова кількість автомобілів – 23 одиниці.

3. Загальна технічна вантажопідйомність – 100т.

4. Автомобіле-дні знаходження в роботі – 4200.
5. Загальний пробіг – 224 тис. км, у т.ч. з вантажем – 125 тис. км.
6. Перевезено вантажів – 15000 т.
7. Виконано т-км – 430 тис.
8. Робочий час в наряді – 31 тис. годин.
9. Робочий час в пробігу – 23,4 тис. годин.

Задача 9. Визначити необхідну кількість посівних агрегатів і машин, що входять до їхнього складу.

Умова. Необхідно засіяти 780га озимої пшениці за 6 днів. Сівбу передбачається проводити агрегатами, у складі яких: трактори Т-150К, зчіпка С-18, три сівалки СЗУ-3,6. Змінна норма виробітку – 35га. Робота виконується в одну зміну. Коефіцієнт виконання змінної норми – 1,07.

Задача 10. Розрахувати потребу в автомобілях для вивезення 3500 т цукрового буряка протягом 12 днів на відстань 24км. Тривалість робочої зміни – 7 годин. Час навантаження – 22 хвилини. Середня швидкість пробігу в роботі 45км/год. Час зважування – 3 хвилини на 1 рейс. Вантажопідйомність автомобіля – 8 т.

Задача 11. Розрахувати кількість агрегатів і чисельність працівників механізованої ланки на час сівби ранніх ярих культур. Для виконання роботи відводиться 6 днів. Один посівний агрегат обслуговує 2 механізатори. Денна норма виробітку одного агрегату 40га. Загальна площа посіву 720га.

Задача 12. Влітку у господарстві для годівлі корів використовують зелену масу пасовищ. Виходячи з нижченаведених умов розрахувати:

1. Кількість корів на 1га пасовища.
2. Необхідну площу пасовищ на 1 корову.
3. Загальну необхідну площу пасовищ для стада корів.

Вихідні дані: добова потреба в зелених кормах 1 корови – 40кг, з них 40% за рахунок пасовищ; планова сезонна врожайність пасовища – 110 ц з 1га; тривалість пасовищного періоду – 120 днів; поголів'я корів на фермі – 400 голів.

Задача 13. Визначити:

1. Валове виробництво молока та його використання.
2. Товарність молока.
3. Середньорічний надій на 1 корову.
4. Річну потребу стада корів в кормах, в ц корм. од.

Вихідні дані:

- середньорічне поголів'я корів – 400 голів;
- кількість працівників, які отримують молоко (зайняті на виконанні робіт в шкідливих умовах) – 6 чоловік;
- реалізація молока по договорах – 21000 ц.

На фермі телята будуть утримуватись від народження до 20-ти денного віку. Для випоювання 1 теляти витрачається бкг молока на добу. На харчування 1 працівника (планується витратити 0,5кг молока в день).

Норми витрат кормів на 1 середньорічну корову (в ц корм. од.) взяти з довідника.

Задача 14. Визначити посівну площу під зернові культури за таких умов:

1. Потреба в зерні (без насіння і кормів), т:

пшениці – 3050; ячменю – 600; кукурудзи – 400; вівса – 40.

2. Потреба у фуражі – 2600. Співвідношення фуражного зерна, %:

Ячмінь – 5; кукурудза – 50; горох – 10; овес – 5.

3. планова врожайність, ц з 1 га:

пшениці – 35; ячменю – 25; гороху – 18; кукурудзи – 45; вівса – 20.

4. Коефіцієнт страхового насінневого фонду – 1,2.

Норми висіву насіння взяти з довідника.

Задача 15. Визначити виробничий напрям (спеціалізацію) сільськогосподарського підприємства. Розрахувати рівень спеціалізації.

Вихідні дані.

У середньому за 3 останні роки виручка підприємства формувалася за рахунок таких джерел і в таких розмірах (тис. грн):

-реалізація: зерна (2527), овочів (489), соняшнику (1314), приросту ВРХ (668), молока (2229), продукції переробки сільськогосподарської сировини (821);

-надання послуг і виконання робіт (395);

-орендна плата за здані в оренду землю та майно (126);

-інші (217).

Задача 16. Розрахувати показники порівняльної економічної ефективності різних варіантів поєднання галузей аграрного формування і обрати серед них найбільш ефективний.

Вихідні дані:

Показники	Варіанти		
	1	2	3
Площа сільгоспугідь, га	2730	2730	2730
Умовне поголів'я худоби та птиці, голів	825	430	590
Чисельність середньорічних працівників, чоловік	117	80	164
Витрати праці, тис. люд.-годин	223,5	156,4	320,6
Витрати виробництва, тис. грн	7800,0	5250,0	6300,0
Вартість валової продукції, тис. грн	9365,0	11000,0	7117,0
Прибуток, тис. грн	870,0	1188,0	612,3

Задача 17. Визначити (шляхом групування) раціональний розмір особистого селянського господарства.

Вихідні дані:

Показники розмірів та роботи особистих селянських господарств
(у середньому за 3 роки)

Показники	Особисті селянські господарства											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Площа ріллі, га	13	5	8	17	12	5	9	24	11	15	10	6
Кількість працівників, чол.	3	2	4	4	3	2	1	4	5	3	2	2
Валова продукція, тис. грн	41	15	37	26	78	18	21	90	36	48	38	29
Виробничі витрати, тис. грн	22	8	15	45	60	7	17	55	33	43	32	15

Задача 18. Розрахувати госпрозрахунковий дохід і розподілити його за напрямками використання у садівничому кооперативі, який працює у складі сільськогосподарського підприємства на умовах оренди багаторічних насаджень і спецтехніки.

Вихідні дані.

1. Валовий збір продукції – 6450 ц.
2. Середня ціна реалізації 1ц – 336 грн.
3. Матеріальні виробничі витрати – 1560,5 тис. грн.
4. Орендна плата за землю і основні виробничі засоби – 75 тис. грн.
5. Відрахування від госпрозрахункового доходу в централізовані фонди підприємства – 35%.

З госпрозрахункового доходу, який розподіляється між працівниками колективу 25% спрямовується у резервний фонд.

Задача 19. За підсумками року визначити розмір госпрозрахункового фонду матеріального стимулювання членів кооперативу по виробництву молока, якщо:

1. Валове виробництво молока – 655 т.
2. Розрахункова ціна (ціна реалізації) 1ц молока – 293,4 грн, у т. ч.:
-матеріальні витрати 160,2 грн;
-оплата праці 45,8 грн;
-відрахування на загальновиробничі витрати 22,5 грн;
-відрахування на загальногосподарські витрати 33,3 грн.
3. Відрахування від госпрозрахункового валового доходу на створення загальногосподарського чистого доходу – 33%.

Задача 20. Скорегувати плановий рівень врожайності озимої пшениці по госпрозрахункових підрозділах (бригадах) у залежності від якості ґрунтів.

Вихідні дані.

1. План посіву – 700га, у т.ч.:
-бригада №1 – 200га (середня родючість ґрунтів – 66 балів);
-бригада №2 – 320га (55 балів);

-бригада №3 – 180га (73 бали).

2. Запланована врожайність – 54,5 ц з 1га.

Задача 21. Розрахувати госпрозрахунковий валовий дохід бригад, якщо:

1. Планова врожайність озимої пшениці – 54,5 ц з 1га.

2. Очікувана ціна реалізації 1 ц пшениці – 157 грн.

3. Планові матеріально-грошові витрати з розрахунку на 1 га:

-бригада №1– 3865 грн;

-бригада №2 – 3525 грн;

-бригада №3 – 4117 грн.

Задача 22. Визначити розмір щорічних сум орендної плати за новий трактор МТЗ-82 при умові що:

-строк оренди - 5 років;

-вартість трактора 107720 грн;

-нормативний строк експлуатації - 9 років;

-середні банківські ставки за депозитами - 16%.

Примітка. Задачу розв'язати двома способами:

а) без врахування зносу трактора;

б) з врахуванням зносу трактора.

Задача 23. Як правило, орендна плата за землю не може перевищувати розмір диференціальної ренти 1.

Визначити верхню межу орендної плати за 1га землі при наступних умовах:

-нормативна врожайність провідної культури (озима пшениця) – 32,8 ц з 1га;

-нормативна собівартість 1 ц – 16,3 грн.;

-ціна реалізації 1 ц – 24,6 грн.;

-нормативний прибуток у розрахунку на 1 ц - 35%.

Задача 24. Нарахувати заробітну плату (основну) трактористу-машиністу I класу на обприскуванні посівів картоплі отрутохімікатами проти шкідників.

Вихідні дані:

1. Норма виробітку – 20га.

2. Фактично виконано 25га.

3. Робота тарифікується по V розряду.

4. Тракторист-машиніст, крім оплати за виконану роботу, одержує надбавку за класність та доплату за роботу в шкідливих умовах.

Задача 25. Визначити норматив відрахувань на оплату праці від валового доходу і розрахувати фонд оплати праці за підсумками року, якщо:

1. Планова вартість валової продукції – 7200 тис. грн.

2. Планові витрати на виробництво продукції – 4600 тис. грн, з них 580 тис. оплата праці.

За підсумками року фактично отримали 7433 тис. грн валової продукції і витратили на її виробництво 4612 тис. грн. Питома вага оплати праці у фактичних витратах виробництва склала 11%, у т. ч. видана як аванс – 8,3%.

Визначити розмір доплати, яка припадає на 1 грн. авансу.

Задача 26. Обчислити розцінки по оплаті праці за фізичну одиницю продукції.

Умова. Підрозділ вирощує цукровий буряк на площі 150га. Планова врожайність – 32 т з 1га; співвідношення основної і побічної продукції – 1:0,15; коефіцієнт перерахування побічної продукції в основну – 0,2. Тарифний фонд оплати праці членів ланки – 85,2 тис. грн, доплата за керівництво підрозділом 2630 грн. Передбачається доплата за продукцію у розмірі 40% до тарифного фонду.

Задача 27. Розрахуйте економічну ефективність застосування інтенсивної технології вирощування озимої пшениці за таких умов:

Показники	Технології	
	Звичайна	інтенсивна
Урожайність, ц з 1га	36,6	58,5
Прямі витрати виробництва, грн на 1га	2654	3867
Прямі витрати праці, люд.-год. на 1га	16,5	24,7
Ціна реалізації 1т зерна, грн	144,5	144,5

Задача 28. Розрахуйте економічну ефективність зміни структури посівів зернових культур за таких умов:

Культури	Площа, га		Витрати на виробництво і реалізацію продукції, грн на 1га	Виручка, грн на 1га
	фактична	планова		
Озима пшениця	800	920	3761,4	30199,8
Озимий ячмінь	420	300	3139,2	34407,7
Горох	145	110	5456,8	42322,9
Кукурудза	215	250	5645,0	35588,9
Жито	30	30	3678,4	31900,6

Задача 29. Визначити прямі витрати праці для сівби озимої пшениці на площі 100га, якщо змінна норма виробітку посівного агрегату 36га, а чисельність обслуговуючого персоналу – 2 особи.

Задача 30. Скласти план осіменіння корів.

Вихідні дані:

1. Осіменіння та отелення корів у передплановому році.

Показники	Місяці року									Всього
	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII	
Осіменіння	28	36	42	30	29	33	17	14	9	238
Отелення	44	35	23	18	19	14	7	4	11	175

2. Додаткові умови:

- відсоток благополучних розтелень корів – 90%;
- після кожного отелення планувати вилучення 10% корів старшого віку;
- тривалість сервіс-періоду – 60 днів.

Задача 31. Скласти помісячний рух стада корів і розрахувати їх середньомісячне поголів'я при таких умовах:

1. Наявність корів на початок року – 630 голів.
2. Передбачається мати на кінець року – 650 голів.
3. Надійде протягом року, голів:
 - січень – 24;
 - лютий – 30;
 - березень – 45;
 - квітень – 25;
 - травень – 10;
 - грудень – 5.
4. Вибракування корів старшого віку, голів:
 - липень – 26;
 - жовтень – 63.

Корів-первісток, вирощених понад потреби, передбачити до вилучення в економічно доцільні строки.

Задача 32. У фермерському господарстві утримується 20 дійних корів. Яку кількість приплоду телят фермер може отримати протягом року при умові, що середня тривалість сервіс періоду складе: 45 днів; 60 днів; 90 днів.

Задача 33. Розрахувати потребу в кормах (у фізичній вазі) на плановий рік для свиней на відгодівлі.

Вихідні дані:

1. Середньорічне поголів'я свиней на відгодівлі – 1000 голів.
2. Плановий середньодобовий приріст живої маси – 400г.
3. Планові витрати кормів на 1ц приросту – 6,1 ц. корм. одиниць.
4. Планова річна структура раціону, % по поживності:
 - концентрати – 83;
 - коренеплоди – 5;
 - комбісилос – 6;

- зелені – 4;
- молочні відвійки - 2.

Вміст поживних речовин в одиниці корму взяти з довідника.

Задача 34. Яку кількість опоросів протягом року можна отримати від свиноматки, якщо тривалість поросності 115 днів, тривалість підсисного періоду 45 днів, а парування проводиться протягом першого місяця після відлучення порослят.

Задача 35. Розрахувати розцінки для оплати праці за 1 ц молока по молочно-товарній фермі.

Вихідні дані:

1. Норма обслуговування корів для доярки – 25 голів.
2. Плановий середньорічний надій молока на 1 корову – 5000кг.
3. Робота доярки при машинному доїнні віднесена до V розряду.
4. Доплата за продукцію – 25%.
5. Відсоток благополучних розтелень – 90%.

Планується надходження молока у зимовий (200 днів) і літній періоди (165 днів) відповідно 45% і 55%.

Задача 36. Розрахувати розмір цехів: батьківського стада м'ясних курей; ремонтного молодняка; вирощування курчат-бройлерів; інкубації яєць.

Вихідні дані:

1. Річний план виробництва м'яса бройлерів на птахофермі – 800 т (при живій масі бройлерів при забої – 1,6кг).
2. Збереженість поголів'я молодняка – 85%, виведення курчат – 88%, вихід інкубаційних яєць – 78%.
3. Статеве навантаження – 7 курей на 1 півня.
4. Збереженість дорослих курей - 90%.
5. Для отримання 1 тис. ремонтних курочок потрібно мати 1,6 тис. добових курчат.
6. Тривалість яйцекладки курей – 7 місяців, яйценоскість – 135 яєць.
7. Вміст одного пташника – 22 тис. голів, тривалість вирощування – 56 днів, профілактичний період – 14 днів.

Задача 37. Нарахувати заробітну плату (основну) трактористу-машиністу I класу на обприскуванні посівів картоплі отрутохімікатами проти шкідників.

Вихідні дані:

1. Норма виробітку – 20га.
2. Фактично виконано 25га.
3. Робота тарифікується по V розряду.
4. Тракторист-машиніст, крім оплати за виконану роботу, одержує надбавку за класність та доплату за роботу в шкідливих умовах.

Задача 38. Нарахувати заробітну плату (основну) трактористу-машиністу II класу на збиранні картоплі комбайном. Оплата праці підвищена (тарифна ставка збільшується на 60%). На підприємстві прийнято 30% тарифної ставки виплачувати за зібрану площу, 70% – за зібрану картоплю. Для цього попередньо розраховуються розцінки.

Вихідні дані:

1. Норма виробітку 2га, фактично зібрано 60га.
2. Врожайність картоплі – 200 ц з 1га.
3. Робота тарифікується по V1 розряду.

Задача 39. Визначити середньорічне поголів'я свиней на відгодівлі при умові, що тривалість відгодівлі становить 6 місяців, план по виробництву продукції (приросту живої ваги) – 550т, плановий середньодобовий приріст живої ваги – 580г.

Задача 40. Розрахувати потребу в кормах на стійловий період, якщо:
 -середньорічне поголів'я корів – 190 голів;
 -надій на 1 корову – 4775кг;
 -витрати корму в розрахунку на 1ц молока – 1,15 ц корм. одиниць.
 Передбачається використання таких видів кормів:

Види кормів, їх поживність і структура раціону годівлі корів на стійловий період

Корми	Вміст корм. од. в 1ц корму, ц	Структура раціону, %
Сіно	0,49	10
Солома	0,2	3
Сінаж	0,36	12
Силос	0,2	40
Коренеплоди	0,15	10
Концентровані корми	1,12	25

Задача 41. Визначити потребу в зелених кормах на 600 голів основного стада великої рогатої худоби при умові, що річна норма витрат кормів на 1 голову – 45 ц кормових одиниць, питома вага зелених кормів в структурі кормового раціону – 30%, їх поживність – 0,2 кормові одиниці в 1кг корму.

Задача 42. Визначити кількість худобо місць для утримання дійного стада корів на фермі потужністю 2000 т молока за рік при умові, що планова продуктивність корів складає 5000кг, тривалість сухостійного періоду – 60 днів, тривалість перебування корів у родильному відділенні 20 днів.

2. Відсоток благополучних розтеленів корів – 92%.
3. Після кожного отелення передбачати вилучення корів по віку у розмірі 10%.
4. Тривалість сервіс-періоду – 2 місяці.

Задача 47. Визначити яким очікується приплід телят у червні і в грудні планового року.

Вихідні дані:

1. Фактично у передплановому році осіменили корів, голів: січень – 40; лютий – 50; березень – 54; квітень – 46; травень – 56; червень – 60; липень – 56; серпень – 58; вересень – 54; жовтень – 59; листопад – 44; грудень – 48.
2. Відсоток благополучних отелень корів – 95.

Задача 48.

Розрахувати річний акордний фонд оплати праці операторів машинного доїння при 6-ти денному робочому тижні та загальну суму надбавок.

Вихідні дані:

1. Середньорічне поголів'я корів – 520.
2. Продуктивність – 9700кг.
3. Розподіл отримання молока за періодами: зимовий – 45%, літній – 55%.
4. Норма обслуговування корів 1 оператором – 25 голів.
5. Відсоток благополучних отелень – 90%.
6. 20% операторів мають звання “Майстер тваринництва” I класу – надбавка до заробітної плати 20%; 30% – “Майстер тваринництва” II класу – надбавка 10%.

Задача 49. Визначити середній розмір доплат до заробітної плати операторів машинного доїння.

Умова. Загальна чисельність операторів машинного доїння – 14 осіб, з них 20% мають звання “Майстер тваринництва” I класу (нараховується 20%-ва надбавка до тарифного фонду заробітної плати); 30% – “Майстер тваринництва” II класу – 10%-ва надбавка.

7. ФОРМА ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ, КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ ТА РЕЙТИНГОВА ОЦІНКА ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ З ДИСЦИПЛІНИ

За всі види робіт впродовж семестру (виконання практичних вправ, тестування, опитування, контрольні роботи, обов'язкова самостійна та індивідуальна робота, результати неформальної освіти тощо) здобувач вищої освіти може отримати від 0 до 60 балів.

Творча робота здобувача вищої освіти оцінюється кафедрою готельно-ресторанної справи та організації бізнесу. Вона включає:

- ✓ участь в науково – дослідній роботі – до 10 балів;
- ✓ виступ в наукових гуртках і конференціях – до 15 балів;
- ✓ участь у внутрівузівських олімпіадах – до 25 балів.

Оцінювання знань здобувача під час практичних занять відбувається за такими критеріями: своєчасність та правильність виконання завдань представлених у методичних рекомендаціях з дисципліни; повнота і правильність відповіді під час усного опитування, виконання контрольної та самостійної роботи. Під час оцінювання індивідуальної роботи здобувача враховується її вид, актуальність, правильність виконання. Під час оцінювання робіт, які винесено на обов'язкове самостійне виконання, враховується своєчасність та правильність виконання завдань для самостійної роботи з дисципліни та розуміння змісту завдання і його вирішення. Під час оцінювання результатів неформальної освіти здобувача враховується відповідність напрямку та змісту тематики дисципліни, актуальність, документальне підтвердження участі у заході.

Зміст лекційного матеріалу, методичні рекомендації для практичних занять та самостійної роботи здобувачів, індивідуальні завдання (презентації), критерії та форми оцінювання, напрями наукової роботи розміщено на сторінці дисципліни у Moodle <https://moodle.mnau.edu.ua/course/view.php?id=317>.

Графіки консультацій, проведення індивідуальних занять розміщено на сторінці кафедри <https://www.mnau.edu.ua/faculty-men/kaf-hotel-rest/>. Основними deadline залежно від виду роботи є: наступне практичне заняття, підсумковий контрольний захід зі змістового модулю, атестація, день складання екзамену.

Підсумковий контроль знань у **сьомому семестрі** здійснюється шляхом складання заліку в усній формі. До заліку допускається здобувач вищої освіти, який виконав усі поточні і контрольні заходи передбачені протягом семестру і набрав 60 і більше балів.

Критерії оцінки відповідей на питання, що виносяться на залік, наступні:

- «зараховано» – здобувач вищої освіти дав правильні і вичерпні відповіді на поставлені теоретичні питання та вирішив задачу і показав професійні вміння та навички з дисципліни «Організація виробництва та планування діяльності підприємств».

- «не зараховано» – здобувач вищої освіти дав неправильні відповіді, в яких він продемонстрував значні прогалини у знаннях з основного програмного матеріалу з дисципліни «Організація виробництва та планування

діяльності підприємств».

Таблиця 1 Схеми поточного і заключного контролю знань (залік)

№ п/п	Форма контролю	Кількість заходів	Оцінка (балів)		Сума	
			min	max	min	max
1	Опитування	2	2	5	4	10
2	Вирішення задач	3	3	5	9	15
3	Контрольна робота	2	15	25	30	50
4	Індивідуальна робота	1	15	20	15	20
5	Самостійна робота в т.ч.: тестування по темам (Moodle)	1	2	5	2	5
Всього по навчальній дисципліні					60	100

Здобувач вищої освіти у **восьмому семестрі** має право скласти підсумковий семестровий екзамен у письмовій формі під час екзаменаційної сесії, до якої він допускається, якщо за виконання всіх поточних і контрольних заходів, передбачених протягом семестру, набирає 36 і більше балів і захистив курсову роботу. У цьому випадку оцінка з дисципліни складається з суми балів, які здобувач отримав протягом семестру, і суми балів за екзамен (24-40 балів).

За будь-якої форми освіти перелік, зміст та оцінка роботи і знань здобувача є ідентичною.

Таблиця 2 Схеми поточного і заключного контролю знань (екзамен)

Змістовий модуль	Кількість годин		Форма контролю	Кількість заходів	Оцінка (балів)		Сума	
	ЛК	ПЗ			min	max	min	max
1.1	20	16	Контрольна робота	1	2,5	5	2,5	5
			Опитування	1	2	3	2	3
			Вирішення задач	1	2	3	2	3
			Індивідуальна робота	1	2,5	5	2,5	5
			Самостійна робота в т.ч.: тестування (Moodle)	1	3	4	3	4
Разом по модулю							12	20
1.2	22	16	Контрольна робота	1	2,5	5	2,5	5
			Опитування	1	2	3	2	3
			Вирішення задач	1	2	3	2	3
			Індивідуальна робота	1	2,5	5	2,5	5
			Самостійна робота в т.ч.: тестування (Moodle)	1	3	4	3	4
Разом по модулю							12	20
1.3	14	8	Контрольна робота	1	2,5	5	2,5	5
			Опитування	1	2	3	2	3
			Вирішення задач	1	2	3	2	3
			Індивідуальна робота	1	2,5	5	2,5	5
			Самостійна робота в т.ч.: тестування (Moodle)	1	3	4	3	4
Разом по модулю							12	20
Поточний контроль							36	60
Заключний контроль (екзамен)							24	40
Разом							60	100

Таблиця 3 Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти, та шкала оцінювання - залік

Сума балів за всі види освітньої діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 - 100	A	зараховано
82 - 89	B	
75 - 81	C	
64 - 74	D	
60 - 63	E	
35 - 59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання
0 - 34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Таблиця 4 Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти, та шкала оцінювання – курсова робота, екзамен

Сума балів за всі види освітньої діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90-100	A	5 (відмінно)
82-89	B	4 (добре)
75-81	C	4 (добре)
64-74	D	3 (задовільно)
60-63	E	3 (задовільно)
35-59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання 2 (незадовільно)
0-34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни 2 (незадовільно)

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова література

1. Андрійчук В. Г. Економіка підприємств агропромислового комплексу : підруч. Київ : КНЕУ, 2013. 779 с.
2. Зрібняк Л. Я., Ільчук М. М., Коновал І. А. Організація і планування сільськогосподарського виробництва : навчальний посібник. Київ : ЗАТ «Нічлава», 2012. 304 с.
3. Козик В. В., Гавриляк А. С. Організація виробництва : навч. посіб. Київ : Знання, 2011. 222 с.
4. Кушнірук В. С. Організація виробництва та планування діяльності підприємств: конспект лекцій для здобувачів вищої ступення «Бакалавр» спеціальності 051 «Економічна». Миколаїв : МНАУ, 2020. 133 с.
5. Кушнірук В. С. Організація виробництва та планування діяльності підприємств : метод. реком. до виконання курсової роботи для здобувачів вищої освіти ступеня "бакалавр" напряму 6.030502 "Економічна кібернетика" денної форми навчання. Миколаїв : МНАУ, 2018. 109 с.
6. Мазнев Г. Є., Калініченко С. М., Щербакова І. С., Грідін О. В. Організація виробництва : навч. посіб. Харків : Вид-во «Майдан», 2013. 604 с.
7. Мороз В. С., Тельнов А. С. Організація виробництва : навч. посіб. Львів : Новий Світ, 2011. 256 с.
8. Організація та планування діяльності сільськогосподарських підприємств : практикум / І. І. Червен, І. О. Банєва, Т. Я. Іваненко [та ін.] ; за ред. проф. І. І. Червена. Миколаїв : МНАУ, 2018. 450 с. URL: <https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/4443> (дата звернення: 25.11.2021). UR
9. Петрига О. М., Яворська Т. І., Прус Ю. О. Економіка аграрного підприємства : навч. посіб. Мелітополь : Люкс, 2016. 498 с.
10. Петров В. М. Організація виробництва та планування діяльності на підприємствах АПК : навчальний посібник. Харків : ХНАУ, Майдан, 2016. 362с.
11. Прохорова В. В., Давидова О. Ю. Організація виробництва : навч. посіб. Харків : Вид-во Іванченка І.С., 2018. 275 с.
12. Яковлев А. І., Сударкіна С. П., Ларка М. І. Організація виробництва : підруч. Харків : НТУ "ХПІ", 2016. 436 с.

Допоміжна література

13. Кушнірук В. С., Міхеєва О. С. Оцінка рівня ефективності землекористування в аграрних підприємствах Вознесенського району. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2017. №15. С. 400–404. URL: <http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/2728> (дата звернення: 25.11.2021).
14. Кушнірук В. С., Сирцева С. В. Тенденції розвитку виробництва та реалізації продукції рослинництва аграрними підприємствами Миколаївської

області. *Modern Economics*. 2018. № 7. С. 98–106. URL: <https://modecon.mnau.edu.ua/trends-of-development-of-production-and-realization-of-plant-production-agricultural-enterprises-of-mykolaiv-region/> (дата звернення: 25.11.2021).

15. Кушнірук В. С., Ткачук А. В. Інтенсифікація як напрям підвищення ефективності землекористування в аграрних підприємствах Братського району. *Економіка та суспільство Мукачівський ДУ*. 2019. № 20. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2019-20-40> (дата звернення: 25.11.2021).

16. Кушнірук В. С., Сирцева С. В., Самойленко Ю. В. Тенденції розвитку промислового виробництва харчових продуктів: регіональний аспект. *Modern Economics*. 2020. № 19. С. 101-107. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V19\(2020\)-17](https://doi.org/10.31521/modecon.V19(2020)-17) (дата звернення: 25.11.2021).

17. Business Process Efficiency in a Digital Economy / Prokopenko O. and other. *International Journal of Management (IJM)*. Vol. 11. № 3. 2020. PP. 122–132. URL: https://iaeme.com/MasterAdmin/Journal_uploads/IJM/VOLUME_11_ISSUE_3/IJM_11_03_014.pdf (дата звернення: 25.11.2021).

18. Kushniruk V., Syrtseva S. Use of Land Resources in Agriculture of Ukraine and their Potential During the Functioning of Land Market Opening. *Modern Economics*. 2021. № 28. PP. 40-46. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V28\(2021\)-8](https://doi.org/10.31521/modecon.V28(2021)-8) (дата звернення: 25.11.2021).

Інформаційні ресурси

19. Офіційний портал Верховної Ради України. URL: <https://www.rada.gov.ua/> (дата звернення: 01.09.2022).

20. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 01.09.2022).

21. ГУС у Миколаївській області. URL: <http://www.mk.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 01.09.2022).

22. Міністерство економіки України. URL: <https://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA> (дата звернення: 01.09.2022).

23. Міністерство аграрної політики та продовольства України. URL: <https://minagro.gov.ua/ua> (дата звернення: 01.09.2022).

Навчальне видання

**ОРГАНІЗАЦІЯ ВИРОБНИЦТВА ТА ПЛАНУВАННЯ
ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ**

Методичні рекомендації

Укладач: **Кушнірук Віктор Степанович**

Формат 60x84 1/16. Ум. друк. арк. 3,0
Тираж 5 прим.

Надруковано у видавничому відділі
Миколаївського національного аграрного університету
54020, м. Миколаїв, вул. Георгія Гонгадзе, 9

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 4490 від 20.02.2013 р.